

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravnilstvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Z mesecem julijem se začne drugo polletje; zatoraj prosimo p. n. naročnike „Slov. Gosp.“, ki so samo za pol leta naročnine poslali, naj naročilo za drugo polletje o pravem času ponovijo, da se jim more list redno pošiljati. Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša naročnina 1 fl. 60 kr., do 1. okt. pa 80 kr. Naročnina se naj pošilja po poštnih nakaznicah.

Zakaj železni Bismark naših nemških liberalcev ne trpi.

Našim nemškim liberalcem in jihovemu repu slovenskim odpadnikom in Judežem se je pripetila velika nezgoda. Zelo so potrti in pobiti. Jihovo največje upanje splavalo jim je po vodi — sloviti in od njih kot zveličar češćeni Bismark jim je očitno slovo dal v prusko-nemškem državnem zboru. Dal jim je krepko brc, krhnil jih neusmiljeno po glavi in prav trdno loputnil ob tla. Goreče so ga častili in več ali menje glasno upijali, naj jim pomaga bodi uže kakorkoli do starega gospodstva v Avstriji, da bi mogli vse druge narode strahovati, teptati in ponemčevati. Nekaj časa se je Bismark res držal, kakor da bi mu ovo kadenje povoljno bilo. Toda naenkrat si premisli in sedaj z nogama in rokama naše sitne nemško-liberalne muhe od sebe odganja!

Rekel pa je mogoćni Bismark: da so nemški liberalci pod vodstvom Herbststa preveć zahtevali. Vsled tega je cesar uže zavoljo svoje preuzvišene cesarske biše prisiljen bil zaćeti naslanjati se na druge stranke (nemško-konservativne in slovanske). To so Herbstovci sami zakrivali, ker ničesar o pravem času storiti ne umejo — zato jih imenuje Bismark — jesenske podleskovce (Herbstzeitlosen). — S takimi ljudmi, pravi Bismark, se ne da vladariti.

Isti Bismark je napadal še dalje naše Herbstovce v svojem listu „Norddeutsche-Allgemeine Zeitung“. Tukaj pravi, da so nemški liberalci pod Herbstom cesarskej rodbini bili nevarni: t a s t r a n -

ka je hotela cesarja strahovati, ne pa od cesarja strahovana biti. Zato je morala propasti. Zlasti pa so dunajski listi te stranke n. pr. „Neue freie Presse“ zaničevalci cesarskih in kraljevskih rodbin. In po tem takem se ni ćuditi, da so nemški liberalci zgubili upliv in veljavo, katero so poprej imeli. Tako prilićno ošteva Bismarkov list naše nemške liberalce in Slovanožrece!

Mnogo ljudi se temu ćudi, da se je Bismark tako sprebrnol, popravil in poboljšal. Vse je mislilo, da hoće vsaj nemško-slovanske dežele avstrijske pograbit. Naši liberalci so to tudi želeli in pričakovali. Toda naenkrat zašumi drug veter. Kaj mu je uzrok? Nić druga, kakor strah in sila.

Kedar kdo već nasprotnikov, vsakega posebić, ob tla pomeće, se ima bati, da se nebi vsi združili in ga prijeli in v takih slućajih je skoraj vsak tepen. Napoleon I. je premagal Avstrijance, Pruse, Ruse, Španjolce, vsakega posebić. Napsled so se pa vsi zoper njega vzdignoli in ga premagali. Jednako je z Bismarkom. Potlaćivši Dance, premagavši Avstrijo, poteptavši Francoze drznil se je razćaliti Italijane, Angleže, zlasti pa Ruse, ker je tem branil turškega sultana pognati iz Carigrada v Azijo. Sedaj se boji zveze vseh. Ko je toraj zapazil, kako se opomogli si Francozi dobrikajo Rusom, ti pa Francozom, hajd potegne Bismark na Dunaj k našemu cesarju in napravi zvezo med Nemćijo, Avstrijo in Italijo, da se za brani vsaka većja vojska v Evropi. Vsled tega je Bismark prisiljen želei, da se Avstrija doma okrepi, zlasti da se njenim Slovanom pravica stori, drugaće mu Avstrija ne pomaga nić, ako bi se njegovim Nemci zgrabili s slovansko Rusijo in srdito Francosko ob enem. Ker pa Bismark ve, kako nemški liberalci Avstrijo slabijo in razdirajo, Slovane žalijo in teptajo, zato je srdito kresnol po teh abotnih želodarjih. Bismark potrebuje krepke zaveznice Avstrije v varstvo lastne svoje pruske Nemćije in zato je dal našim nemškim liberalcem potrebni poduk z zasluženom brcem vred. Naj si jo pomuijo!

Deželni zbor štajerski.

Temu zboru se je uže precej gradiva predložilo, tudi takšnega, ki zadeva slovenski Štajer. Srenja sv. Jakobska v Slov. goricah želi svoje meje premečnosti, mariborsko mesto zahteva preuredbo srenjskega reda, vinorejska šola drugega učitelja, slov. graški okrajni zastop pregledovanje računov za zdravila okrajnim bolnikom po zdravnikih, kmetijska družba štajerska za slovensko izdajo svojega „Landbote“ nekaj podpore v denarjih. V komisijo za uravnavanje gruntne davka bil je izvoljen g. Paul Simon v Mariboru in g. Blaž Herk. Mariborskeje privatnej šoli trgovskeje podelilo se je 200 fl. v podporo. Novo podkovaško šolo bodo v Gradci ustanovili, ki bo stala samo 8310 fl. na leto; dežela doplačuje 1440 fl. Število živinozdravnikov pomnožijo od 10 do 14. Štirje teh bodo na slovenskem Štajerskem nameščeni, namreč: v Slov. Gradci, Mozirji, Celji in Ljutomeru. Poslanec Posch je nasvetoval deželno postavo o poselskem redu predrugačiti, zlasti bi naj bilo določeno, koliko nadavka se naj daje blapcem ali deklam, ko se v službo vzamejo. Zbor je sklenil postavo, po kateri sme vsakšna občina sklenoti pasji davek od vseh psov v srenji, za vsakega psa do 4 fl. tudi sme za podeljenje domovinske pravice tirjati plače do 40 fl. Pasji davek bo zlasti mesarjem in krčmarjem nepovoljen. V odbor za deželno-kulturno banko izvoljen je tudi slovenski poslanec g. Jož. Kukovec ter pošlje v njem kot zapisnikar.

Velevažen za slovenski Štajer je predlog deželnega odbora zastran Slatinskih toplic. Te grejo namreč rakovo pot. Voda ni več tako dobra, ko nekda, gostov in dohodkov je vsako leto menje. Mislilo se je uže, da bo de vse posestvo prodano. Toda odbor deželni je za to, da se kopališče do dobra popravi in dobremu ravnatelju v oskrbovanje izroči ali v najem da.

Gospodarske stvari.

Sleparstvo z zdravili.

Res sedanji svet je poln goljufij in sleparstva.

Čedalje napredujejo ljudje, čem globljeje prodirajo v znanosti naravnih prikaznij, tem hudo bolje umejo drug drugega opehariti. Še jestvin ne pustijo pri miru. Ponarejajo vina, k moki mešajo zmleto apno, k mleku pa vode, itd. Pa tudi zdravila vedo sleparski sestavljati, jih čudovito spretno ponujati in za drage denarje prodavati. Koliko denarjev se tukaj neopaznim in nevednim ljudem iz žepov izvleče vsako leto, to je težko dopovedati. Največ sleparstva godi se s tako imenovanimi skrivnimi zdravili, katere brezvestni mazači bolenikom več ali menje skrivno ponujajo pa za d ag denar prodavajo.

Nekatera teh zdravil so uže davno zdravnikom znana in kot z boljšimi nadomeščena pa tudi odpravljena. Večina skrivnih zdravil druga ni kakor dristilo ali čistilo za trebuh in čreva. Dobro če niso prehuda in toraj ne nevarna, ampah lehka in brez nevarnosti. Za temi sledijo skrivnostna zdravila zoper uotranje bolezni: božjast ali sv. Valentinova bolezen, zoper pretin, ali zoper steklost, kolero. Ljudje nekateri močno v nja verujejo, posebno če se tu pa tam pripeti, da je človek ozdravel.

Mnogo skrivnih zdravil je strupenih in toraj nevarnih, zlasti nekateri maže zoper osivele lasi, za lepšanje kože, zobovja. Primešanega je namreč takšnim zdravilom več ali menje svinca.

Ta prodira v kožo, žile, kri in živee ter je uzrok, da človek zboli, da sam ne vé zakaj je zbolel in kako.

Blizu jednako slabe so maže za oči, za kile. Mnogo kilavih ljudi mora zaradi neumnih maž umreti, ker se zanašajo na mazača pa zanamarijo pametnega zdravnika, ki bi jim najprvle črevesa popravil. Toda to je le eno, kar se navaja zoper skrivna zdravila. Drugo pa velja zastran možnje.

Sleparstvo je tukaj velikansko. Prav neznanne, navadne reči: sol, zmleto leča, cukor itd. dobijo podobo zdravil pa se čudovito drago prodavajo, pogosto 5—10 krat dražje od navadne cene. Sploh sleparji pridobivajo tukaj po 500 — 1000 procentov.

Zato pa tudi zamorejo toliko denarjev žrtvovati za ponudbe in pohvale v novinab. Prav bodikaj reči: železne in mesingaste opilke, žarko mašo, nesnažno sol, zaležene zdravilne rastline, patoko, kislo vino, oskrobno slezo, krompirjev sirup itd. prodavajo za Bog vedi kako hasnovitno vračitvo.

Zraven lažejo predrzno in se pozivljajo na imenitne gospode, katerim je baje hvalisano zdravilo uže pomagalo. Navajajo popolnem izmišljene listine, spričevala, zahvalnice, priporočila od zdravnikov, vseučilišč itd.

Toda večjidel je vse izmišljeno in zlegano. Časih poženejo med ljudi knjižič in tiskovin, da hvalijo svoja sleparska zdravila.

Mnogo izmed njih je takih, ki so sestavljena iz rečij, ki se dobijo za par krajcerjev v vsakej apoteki, toda slepar jih ljudem za več goldinarjev navesi. Na primer: Romershausnova voda za oči se v flaškah prodava za 2 fl., pa vse reči, iz katerih obstoji, niso več vredne, kakor 20 kr. (Konec prih.)

Koristnost listne klaje.

Letos bode za seno trda hodila. Zato opozorujemo naše kmetovavce na listno klajo. Jesen, jelša, bukva, mokovec in še mnogo drugih dreves daje listje, ki je razni drobnici ovcam, kozam pa tudi goveji živini po zimi dober nadomestek manjkajočega sena.

V ta namen se listje ali nasmuka in v senci

posuši in za zimo ohrani, ali pa se vejevje naseka, v snope poveže in kot tako na suhem posuši in po zimi razni živini polaga. Govedom se listje med rezano seno in slamo nameša in potem popari, kar se v posebnih tružicah godi, od katerih se po jedna vsaki glavi zjutra, opoldne in zvečer v jasli postavi. Ovcam in kozam se pa daje suho listje, in sicer ali kot „smukanje“ ali kot „veje“.

Tako delajo na Krajskem po Gorenskih krajih. Pa tudi po drugod se poslužujejo listja za klajo.

Tako posekavajo na Šleskem topolom vršiče in jih ovcam polagajo, ki to listje kaj rade obirajo. Na južnem Ruskem in na Ogerskem pa sploh vejevje drevesom obsekavajo in živini pokladajo. Tako tudi rast drevesom pospešujejo. Po drugod nasekujejo tudi od mladih jelk in smrek, ki so 10—20 let stare, spodnje košate veje (na 1½—2 metra dolge in jih v snopovje povežejo, v prozračne kopice zložé in jih posušijo. Po zimi, ko se suha klaja začne in so ovce na zeleno klajo že pozabile, polagajo jim jelkine in smrekove veje, kar pre posebno ovcam, ki so na jetrah bolene, dobro tekne in hitro in dober kup ozdravé. Vendar takšno ravnanje bi svetovali samo za največjo silo.

Kako jajca z vodnim steklom dolgo časa dobro ohraniti.

Vodno steklo je jedno najboljših sredstev jajca delj časa dobra ohraniti. Ta pomoček je dober kup in je tudi gotov in zanesljiv. V ta namen se nadevlje jaje v jerbas ali katero drugo posodo, skozi katero voda odteka in more. Ta posoda z jajci vred se pomoči v raztoplino, v kateri se je vodnega stekla (Wasserglas) razpustilo, se zopet vzdigne iz nje in pusti, da se po večem ocedi in potem zopet še do dva ali trikrat v raztoplino pomoči. Tako se napravi na jajčni lupini skorja iz vodnega stekla, skozi katero ne more zrak do notrajnih jajčnih del in tako ostanejo jajca dolgo časa dobra in črsta.

Bramorje iz vrtnih gred pregnati.

Te nadležne škodljivce naj prej s tem preženeš, ako jim ne puščaš miru.

Naj boljše je toraj grede, v katerih gospodarijo, večkrat in dobro predelati. Polové se v lonce po stezicah v zemljo vstavljene in z vodo nalite, v kateri otonejo, ko vanje pocepajo.

Sejmi. 3. julija sv. Ilj pri Slov. Gradci, Maribor, Petrovče, Polenščak, Remšnik, Tinsko, Wildon, 4. jul. Maribor, Podplat, Rečica, Vozenica, Videm, 6. jul. Brežice, 7. jul. Vojnik, 8. jul. v Andraž v Susilah, sv. Jurij na Pesnici, sv. Hema, Pišcece, 9. jul. Konjice, 10. jul. Lemberg. Na Koroškem 2. julija Kaplja, na Kranjskem 1. jul. sv. Mohor, 2. jul. sv. Gothard, Srednja vas, na Hrvaškem 6. jul. Jasenovac, 13. jul. Zagreb, Bakar in Dubrava.

Dopisi.

Iz Gradca. (Vabilo gg. učiteljem.) Izmej učiteljstva ljudskih — in meščanskih šol v Gradci ustanovil se je odbor, da bi priredil stalno razstavo učnih pripomočkov za ljudske in meščanske šole, za učiteljske pripravnice, in za učiteljske in šolske biblioteke. Odbor za stalno razstavo je uže meseca januarja t. l. poslal okrožnico na različna založništva učnih pripomočkov. Veliko tvarine se je doposlalo in še vedno dohaja nova. Do sedaj se je toliko nabralo, da je razstava zagotovljena. Sledeče vabilo ima namen, tudi vsa ona založništva, fabrike in druga podvzvetja in društva, katera v tej stroki producirajo, in katerih naslovi so bili do sedaj odboru neznani in se jim tedaj okrožnica ni mogla doposlati, opozoriti na stalno razstavo učnih pripomočkov v Gradci in je povabiti k vdeležbi. Sledeče točke so podlaga razstavi, po katerih se ima razstavitelj in odbor ravnati: 1. Vsak producent podari razstavi po jeden komad svojih izdelkov in ga „franco“ dopošlje; potem nima razstavitelj nikakoršne druge skrbi. 2. Vsak komad dobi nepogojno takov prostor, da se lahko opazi. 3. Pri večjih zbirkah se tudi, ako je treba, posebna omara ali tudi zapornica dovoli. 4. Zadnji čas določen je 1. avgust 1882, da se pozneje laglje natančno določi dan, kedaj se ima odpreti razstava. 5. Tudi novi izdelki, kateri bodo po odprtji razstave dovršeni se prejemajo. 6. Cena, imeniki in čedne tablice, itd. itd. so že zaradi kupčijskega prospeha potrebni. 7. Odbor in razstava sta stalna in je poglobitna naloga odborova trgovinski dobiček razstavnikov bezstransko in vestno pospeševati. Vse reči naj se pošiljajo na Jakob Lochbichler, Director der Franz-Josef-Schule, Obmanu des Ausschusses für die permanente Lehrmittel-Ausstellung in Graz.

Od sv. Ane v Slov. goricah. (Zaspanci. — Izdajalci. — Narodnjaki. — Samostal.) Veliko prošenj za pravične tirjatve Slovencev je že romalo k državnemu zboru, vendar mnogo občinskih predstojnikov in svetovalcev še spi in se ne zavedo, da bi začeli pospeševati blagor Slovencev. Tako tudi še spava predstojnik lepe Šavnice. Tega moža so nagovarjali čč. gg. duhovniki g. učitelj in še drugi narodnjaki, toda brez vspeha, rekel je: naj ostane vse pri starem, veliko boljši je, ako zna deca nemški, kako pa to novo slovenščino, ktere ne umejem, tudi vsak z nemščino dalje (?) pride kakor slovenščino, torej se ne podpišem. Vidi se iz tega odgovora da bi se silno rad podpisal na Miheličevo žlobudro in skočil v nemškutarski koš, da bi ga okolo po svetu nosili, kakor „Trenčarji“ okrožnike, ter se mu pošteni Nemci smejali, rad bi pljunil v svojo lastno skledo pa menda ne bode se brigal za Mihaliča. Drugače je pravi „Kruc“ med onimi ktere najavlja vrli dopisnik od Radgone, pravi izdajalec domovine. Ali ne véš, da si Slovenec in rojen na Drvanji?

Ali si zmožen dokazati, da znaš lepo in pravilno nemški pisati in govoriti? Še celo svojega imena ne znaš podčrtati. — Slovensko molitveno knjigo pa vendar le rabiš pri službi božji, zakaj pa to? Ako slovenščino v kot porivaš in sovražiš, to je bi dokaz, da nemški brati ne znaž, nemškutaril bi pa vendar le rad. Gotovo ti še ni znano geslo našega svitlega cesarja: „Mir hočem narediti mej svojimi narodi!“ In ta mir ne podpiraš. Sramoto delajo oni, ki so ptujskemu preroku se dali zvabiti na limanice in so podpisali Slovincem nasprotno prošnjo, ter pljunili v svojo lastno skledo, iz ktere bodo jedli, zatajivši svoj materni jezik, svojo narodnost. Ti so zares pravi „Krucci“ pravi Judeži. Niste vredni, da Vas nosi naša zemlja slovenska! — Živijo klice pa pošiljajmo onim, vrlim in neustrašenim možem, ki so hitro podpisali nam Slovincem potrebno in pravično prošnjo. V naši fari sv. Ane so se podpisali razun gori omenjenega strahopetneža in srenje „Rožengrund“, ktera je pa precej že ponemčena, ali vsaj veliko njih slovenski noče govoriti, te le občine: Ledinek (J. Černčec), Kremberg (A. Ornik), Šitanci (N. Černčec), Zgornja Ročica (A. Špindler) in kako slišim tudi — Šice (M. Eferl). Tem možem kličemo navdušeni: Slava! — Mnogi pa se plašijo: kaj pa bo rekla gospodska po kancelijah, ako se za slovensko reč podpišem. V to vam strahopetneži naj služi v izgled Matej Tonejec — Samostal, ki je dne 15. maja zatísnil svoje blage oči. Bil je na Dunaji učitelj na mestni šoli v Leopoldovem in marljivo pisal v „Zvon“ v „Kres“ in za družbo sv. Mohorja. Samostal je služboval vedno pri Nemcih, a svoj čut za slovenski narod in mili materni jezik ni utopil v nemškutarijo. Od dunajskega mestnega zbora je bil sicer ostro grajan, ker se je pri ljudskem štetju podpisal, da je njegov občevalni jezik slovenski. Tudi nemški „Schulverein“ na Dunaji ga je hotel ob ime pripraviti, ker pri svojem prepričanji ni hotel postati njegov ud, a vse je bilo zastonj, cn je ostal Slovenec, on je umrl Slovenec in spolnila se mu je želja, da je pokopan v rojstnem kraju. Bodi iskrenemu Slovincu domača zemlja lahka! Od Samostala pa vzemite vsi predstojniki izgled, ne ustrašite se vsakega malega piša in ne obračajte plašča za vetrom, ampak složno in pogumno se oklenite drug drugega, in Slovincem gotovo zasija lepše solnce in milejše bodo začele zvezde svetiti. Bog daj skoraj rešilni glas: Slovenci so dosegli popolno ednakopravnost: v uradih, v šolah in javnem življenji.

Sovražnik Judežev.

Iz Ptuja. (Mihelitscheve peticije) se v naši okolici na tak način lovijo. Pri sv. Urbani sta dva brata Mariniča, oba iz Leibgarde Dr. Mihelitscha v Ptuji in v nemškem Schulvereinu. Eden je mesar, drugi poštar in ob enem zakotni odvetnik okolice in nekaterih občinskih predstojnikov, katerim nemške dopise prebira in rešuje; se ve da se boji slovenskega uradovanja, ker bodo ta-

krat ljudje, posebno občinski predstojniki, sami dopise uradnij razumeli in odpisovati mogli. Zato pošilja ta dvojica poštnega slugo Bezjaka z Mihelitschevo peticijo, ktero sta najpoprej sama podpisala, da podpisov nabira. Dobro je podučen, na kak način mora loviti. V Desencih ni bilo obč. predstojnika doma. Tam je prisilil njegovo hčerko, da je očeta podpisala in obč. pečat pritísnola. Kaj je to? V Trnovcih je pa našel predstojnika, ko je gnoj vozil. Ker ni imel časa, mu reče, naj mu tam pusti, kedar bo znal, kaj je, bo uže podpisal. Župan nemški ne zna, zato vse dopise obč. svetovalcu Potrču prebirat nosi, kateri tudi za njega uraduje. Temu reče zvijak, kaj bote to, saj vidite, da sta uže oba Mariniča in drugi podpisani, Mariniča pa že vesta, kaj podpišeta, in vlovljen je bil. Na blizo jednak način je tudi predstojnika občine Bišečki vrh ukanil. Po takih sleparijah so občinski predstojniki bili zapeljani.

Ž v.

Ormož. (Okrajni zastop.) Dne 8. julija bode okrajno zastopstvo zborovalo, seja se začne ob 9.; gg. zastopniki se opozorijo, ka naj o pravem času pridejo. Na dnevnem redu je med drugimi rečmi tudi zahtevanje g. Franca Kozola, naj bi mu se za izdelovanje računa za prejšnji okrajni zastop izplatila plača od 35 gl. Novi, sedajšnji okrajni zastop mu teh 35 gl. še ni dovolil in mislim tudi ne bode, ker vsaki gospodar je dolžen račun polagati o svojem gospodarstvu in zato nima pravice še posebno plačo zahtevati; zato tudi poprejšnji odbor mora brezplačno račun položiti, kakor ga sedajni brezplačno polaga; moramo varčno gospodariti, ker žalibože smo le dolgove podedovali od Kadavega gospodarstva, tako, da si sedaj moramo na menjice izposojevati denarja in sicer smo ptujski mestni hranilnici dolžni 1000 gold. — Na dnevnem redu je tudi izobčenje Žerovinec iz ormožkega sodnijskega okraja in vtelesenje okraju ljutomerskemu; odbor nima nič zoper to željo občine žerovinske, in predlaga, naj se ta sprememba izvrši. — Konečno pride račun sedajnega odbora za l. 1881 na vrsto, o katerem pa se bode pozneje v „Gospodarju“ poročala.

Iz Slov. Bistrice. (Sorschagg.) „Alle Bindschen soll man hängen“. S temi besedami je stopil dobro znan nasprotnik Slovencev iz Slov. Bistrice isti dan iz vagona, ko je bil g. Leon tako hudo obsojen v Celji. Komaj je vlak zastal in konduktar zaklical: „Windisch Feistritz 1 Minute“, so se na daleko zaslišale hudobne besede: „Vse Slovence moramo obesiti!“ In kako so bili vsi nemčurji veseli, da je bil g. Leon obsojen! Da, celo v Celje so nekatere šli, da bi preje slišali obsodbo odgovornega urednika „Südost. Post“. V tem svojem veselju pa so bistriški nemčurji pozabili na besede rajnega Slomška, kateri popeva: „Dež za solncem mora biti, za veseljem žalost priti“. Kaj, bode gotovo marsikateri vprašal, po-

meni za veseljem žalost? Za koga žalost? Za Slovence? Kaj še! Nemčurjem v Slov. Bistrici se je kmalu vse veselje v bitko žalost spremenilo. Pa ne mislite, da so zaradi tega žalostni bili, ker jih je krščanska misel obšla in g. Leona pomilujejo, ampak zavoljo tega, ker je glavač bistriških nemčurjev, slabo znani Franc Sorschagggg prišel v detiko z okrožno sodnijo v Celji, kjer ima zdaj priložnost in čas počivati od svojih trudapolnih dejanj. Povelju sodnijskemu, da ga zgrabijo, prišel je v okom s tem, da je sam se po železnici odpeljal k sodnji v Celje, njegovega hlapca pa so žandarji v železje djali in odgnali h krvavej sodnji. Zakaj? O tem prihodnjič.

Iz Ptujске okolice. (Narodnja prošnja do učiteljev in duhovnih gospodov.) Pri letošnji učit. konferenci v Ptuiju dne 6. julija se bode tudi predlagalo zastran nemščine v ljudski šoli. Predlog, kterega misli staviti nek učitelj, da bi se nemščina čisto iz šole izbacnila, bil bi slab. Utegnilo bi se prigoditi, da bi večine glasov ne dobil, in če ravno bi dobil, je dvomljivo, bi se li „od zgorej“ potrdil ali ne. Opozorujem pa učitelje, naj glasujejo za predlog: drugi deželni jezik začne se s petim šolskim letom“ Tudi če. gg. duhovniki naj bi blagovolili o tem z domačimi učitelji govoriti, da ne bi morda se dali loviti za kako drugo glasovanje, katero je obrneno proti slovenščini. Tovariši! prilika se sedaj ponuja pokazati, da nam je res za blagor naše dece, da hočemo poprej oblažiti srca otrok v maternem jeziku, nego drugi jezik učiti. Opozorujem posebno one učitelje, ki so bili 15. t. m. pri zborovanju v Ptuiju, in poslušali izvrstne besede učenega prof. g. F. Hubada. Čitajte Diestervega, Komenskega itd., vsak povdarja le materni jezik. K. pravi, da otroka prezgodaj tuj jezik učiti, je toliko kakor ga poprej jahati nego hoditi učiti. Jaz mislim, da je dolžnost učiteljev se po nazorih najslavnejših pedagogov ravnati, drugače nismo učitelji naroda nego najemniki. Želeti bi pa tudi bilo, da bi se naše uradne konference tudi udje okrajnega šolskega sveta prav obilo vdeležili.

Naroden učitelj.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V Trst je uže veliko naših ljudi iz Egipta pribežalo, ker ondi niso več varni. Vlada je odposlala vojne ladije našincem, ki so še v Egiptu, na pomoč. — Vstaje hercegovske in krivošijanske je konec, vstaši se vračajo in polagajo orožje. F.M.L. Jovanovič se je poslovil od vojakov, ter podal v Zadar. Višji poveljnik v Bosni in Hercegovni je zopet F.Z.M. plem. Dahlen v Sarajevu. — V deželnem zboru goriškem nasvetuje poslanec dr. Tonkli, naj se volilna pravica raztegne tudi na tiste, ki plačujejo 5 gold. direktne dače, ker do sedaj volijo samo

tisti, katere zadene 10 gold. Tudi zahteva, naj vsako mesto, vsak trg voli doma. No, takšne pre naredbe bi tudi na Štajerskem trebalo. — Korošci v Lavantskej dolini imajo volilno prasko, ker je Otič poslanstvo za državni zbor položil. Liberalni kandidat je grof Eugen Poche, konservativni pa č. g. Zojer, župnik v Wolfsbergu. — Centralna komisija za uravnavo gruntne dače prične svoje končno delovanje 15. septembra. — Nemški profesorji na praškem vseučilišči so tako srditi na česki narod, da ne trpijo profesorja Gyndelna med seboj, ker vedó, da je Čehom pravičen. Takšni Nemci so pač sami krivi, da jih Slovani ne moremo radi imeti. — Liberalci nemški sklicavajo razne shode in rogovilijo zoper ministerstvo in še posebno zoper Slovane, kakor da bi znoreli. Ne pomaga jim nič. Pravica mora biti vsem jednaka, ker vsi nosimo jednaka bremena državnih davkov. — V Trstu dobili so lahoni pri volitvi za mestni zbor 27 glasov, in domoljubi s Slovenci vred tudi 27. — Na Ogerskem so ljudje čedalje srditnejši zoper Jude. Sedaj je skoraj gotovo, da so Judi krstijansko deklico 14letno Estero Salomosi zaklali. Toda preiskava še ni dokončana.

Vnanje države. Med Nemci vnela se je zaradi bodočih volitev za deželni zbor pruski srdita borba med strankami; zlasti liberalci si prizadevajo, da bi zmagali in vplezali do gospodstva. Bismark drži s konservativci. — Ruski veliki knez Mihael došel je v Varšavo med Poljake; ti so ga sijajno sprejeli. Njegovi oficirji pa ogledujejo okolico, kder hočejo šance narediti in Varšavo spremeniti v drugo Plevno: general Skobeljev pa utvrduje Brest, Pinsk in Bobrinsk. Tako hočejo sovražniku pot zapreti do osrčja ruske države. — Srbski kralj je podpisal postavo, katera močno krči tiskovno svobodo. — Greška vlada naročila je na Angleškem 5 ladjij oklopnice; otočani Krečani pripravljajo vstanek zoper Turke. — Sultan močno podpira Arabi-pašo v Egiptu zoper Francoze in Angleže; poslal mu je celo Medji-red ali „orden“. Muhamedani celega sveta so pa vgrei in hrepenijo znositi se nad kristijani ter upliv Evropecev v Aziji in Afriki zatreti. Zato slednji bežijo iz Egipta. okolo 40.000 jih je uže pobegnolo. Egiptovski vice-kralj miri sicer svoje ljudi pa razburjenost je vsakako velika. Pred Aleksandrijo stoji 22 evropskih ladjij oklopnice. Angležem sicer za Egipt ni veltko, pač pa za Sueški kanal, kder imajo najkrajšo pot v Indijo. Zato poročajo listi, da hočejo vojakov izkreati in se kanala polastiti. To pa bi utegnolo večjo vojsko zakriviti. — Francoski freimaurerji v državnem zboru so sklenoli vse križe pometati iz sodnij. Tako jim je Kristus križani Gospod zopern! — V Severni Ameriki bodo 30. t. m. morivca Guiteauja obesili, ki je lani ubil predsednika republike ameriške. Dolgo je pravda tekla: sedaj je dotekla.

Za poduk in kratek čas.

Iz Metkoviča v Dubrovnik.

II. Dospelši do prvih mestnih hiš, sprašam neko ženko, kde da prebiva g. župnik. Pa ona mi odgovarja, naj ne hodim k njemu, ker je hud mož in ne more tujcev postopačev trpeti. Prav dobro, si mislim. Takega moža bi rad danes videl; bil sem dobre volje, da me ob ujo ni bilo lahko spraviti.

A ves drugačen gospod je Stonski župnik Don Pero Bačić, dekan in zajedno deželni poslanec v Zadarski zbor. Sedel je ravno pri obedu s sosedom, že starim župnikom, ko vstopim in prosim za stanovanje do jutresnjega dne. Sprejel me je prijazno in gostoljubno povabil k mizi in mi ponudil vsega, kar je še bilo pripravljenega. Govoril je sicer resnobno, a vse besede so kazale, da mu bije v prsih dobro sree.

Tudi šalil se je, a žalil ni. Le hudobni jeziki so ga naj bolj jezili, kakor je semtrtje dejal. Po obedu me pelje v snažno prelepo sobico rekoč: Tu le si oddehnite, kakor Vam drago in ljubo. Na mizici imate zvonček, da zakličete strežaja, ki vam mora vse prinesiti, kar koli zahtevate. Vedite se, kakor bi bili med svojimi domačini. Zapovedajte in storilo se bode. Kakor hladna rosa na velo rožo padale so te besede na moja ušesa. Čutil sem se kmalu, kakor domačega.

V prijazno sobo mi je gledal lep kos sveta. Mirna, morska luka in kakor ribje oko jasno nebo, zelene oljke in cvetoči grmiči, lepo vredjene gredice raznovrstnih cvetlic pa dolge vrste raznih dreves, ki so rasla za morskim obrežjem in se ogledovala v morji — kako je bilo vse to krasno! Bil je kraj, kterege vedno znovič gledati, se ti oko ne navoli. Veliki Ston hoče imeti do 600 prebivalcev. Skoro v sredini mesta stoji novo zidana cerkvice, ki je stala nad 20.000 fl. Veliki altar od dragocenega mormora je „dar popa Luke Gnieča Neretvana 1874.“ Od l. 1541 je bil v Stonu škofovski sedež, a je prenehal l. 1825. V spomin na nekdanjo čast stoji še v cerkvi škofovski tron. Ne daleč od mesta se nahajajo cesarske saline ali solarne, kder se pridelava vsakega leta okolo 30.000 centov morske soli. —

V petek 31. januarja se o petelinovem petji zbudim, in ko so prvi solnčni žarki zlatili vrhe bližnjih gorā, odriuil sem iz Stona proti Dubrovniku na parobrodu „Kastor“. Vreme je bilo ugodno, da ugodnejše biti ne more. Vse obzorje bilo je čisto, jasno in svitlo. In juterno solnce je ravno kar vzbajalo v vsem svojem veličastnem blesku ter se je vedno više pomikalo po azurmodrem nebu. Goste megle ptic plavalk so obletavale našo ladjico ali so se vozile po grebenih lahno se vzdigajočih valov.

Po obrežji in gričih pa so zelenele oljke in

pinije in ciprese. Da je bila pri tacih okolnostih vožnja zanimiva, kratkočasna in prevesela, ni, da bi posebič povdarjal. Zapustivši za hrbtom sela Broze in Kobaš na polotoku Ratu, na kopnem pa Raniče in Mravinjico, pripluli smo do otoka Olipe, kder ni bilo druga videti nego ogromna svetilnica (lanterna), ki je po noči mornarjem potrebno ravnilo in vodilo.

Iz tesnega zaliva bilo je moči nekaj časa gledati otok Mljet ali Meledo in metati zvedavo in začudeno svoje oči tje preko nedogledne morske planote. Pa kmalu smo zgubili ta preveličastni pogled, ko smo kakor ptica švignili med kopnim in otokom Šipanjem (Giupana) po kanalu di Giupana do luke Šipanjske, kder so zbasali mornarji nekoliko robe.

Okolo mesta Šipanja najdeš gosto, prav veliko šumo maslinja. Kakor bi od daleč sodil, ima mesto lepe hiše, po dva nadstropa visoke, 1 kat. in 1 pravoslavno cerkvo.

Odslej je mislil kapitan krenoti s Kastorom na odprto morje, pa je raji ostal blizo obrežja, ker je vapor bil preslab, da bi se ustavljal močnemu viharju, ki je nastal nenadoma. Tako smo torej vedno plavali med suhim in otočici Lopudom (insula di Mazzo), Koločepom (Calamotta) mimo majhnega pa prekrasnega zaliva Rijeke (di Ombla), dok nismo ob 1/2 1 uri popoldne prispeli v zaliv Gruž, ki je najlepša luka dalmatinska.

Lep vit se razprostira ob obrežji Gruža ali Gravoze. Srebrno-belo maslinje, otožne ciprese in temne pinije pa tudi aloje opominjajo potnika, da se nahaja globoko na jugu. V luki je stalo obilo raznovrstnih ladij in ladjic, jadralk in parnic, s katerih so težaki zbaševali trgovsko blago in na nje novo nalagali.

Sé svojim popotnim tovarišem, nekim priljudnim majorom, najdeva kočijaža, da naju spravi v Dubrovnik, kamor pelja iz Gruža gladka in široka cesta med mičnimi drevoredi, veselimi hišami, prijaznimi holmci, med lavorikami in palmami, med oleandri in drugimi pisanimi cvetljicami, ki si sipljejo na desno in levo prijetno vonjavo.

Cesta se vedno više in više vzdiga in ko dospe potnik na vrhunec, odpre se mu na desnici pogled na Adrijansko morje daleč — daleč tje do neba. Tiho pa mirno sva sedela na vozičku in občudovala to neizmerno in nemirno morsko vršino, dok ne doseževa hotela „Elefant“, zunaj mesta pred mestnimi vratmi Pile. Bilo pa je tu že polno gostov, zato sva morala dalje v mestu iskati gostilnice.

Jaz pa sem raji stopil na magistrat, da mi podpiše potni list a tudi oskrbi, kakor mu je dolžnost, primerno stanovanje.

Res! mi odloči pri nekem kolarji, rojenem Nemci iz Gradca, čedno sobico, kder sem pet veselih dni doživel v Dubrovniku — v teh jugoslovanskih Atenah.

Smešnica 26. Ljubi Bog, kakšen pijanec je vendar moj mož, toži žena sosed. Vsaki božji den se ga navleče. Flaško za flaško žganja moram donesti. Ko bi sama polovice vselej ne odpila in vode dolila, uže davno bi trohnel v krtovej deželi.

Razne stvari.

(*Svitli cesar*) so za šolo v Vuhredu darovali 300 fl., za olepšanje cerkve v Sevnici ob Savi 200 fl.

(*Zahvalo cesarju*) izrekli so prebivalci ormoškega kraja za dar po toči oškodovanim po g. okrajnem glavarji plem. Premersteinu. — Tako je prav!

(*Preklic v zadevi Mihaličevih prošnji*). Posestniki Franc Potrč, obč. svetovalec, Janez Bračič, obč. svetovalec in župan Franc Kramperger v Trnovcih sv. Bolfanske fare v ptujskem okraju prekličemo svoje podpise na Mihaličevej nemškutarskej prošnji ter naznanjamo, da smo podpisali in odposlali slovensko prošnjo in z nami vred še 14 kmetov. Hočemo biti in veljati kot pošteni Slovenci. Dobro, Slava!

(*Promoviran*) za doktorja prava bil je na dunajski univerzi vrli mariborski narodnjak in okrajne sodnije adjunkt, g. Vovšek. Čestitamo!

(*Nemške prošnje*) zoper pravične zahteve Slovencev podpisali so: Okrajni zastop laški, trg Laško, šolski svet laški, Obrež, Videm in Bizeljsko. Tukaj Slovenci sami sebe sramotijo.

(*Iz Sevnice*) se nam piše, da ljudje niso s tem zadovoljni, da se je iz okrajne blagajnice dovolilo 150 gold., ker bi jih baje po toči oškodovani boljše potrebni bili.

(*Skladišča v Mariboru*), kder bodo bržčas najboljše Judi hranjevali zrnje, moko, usnje itd. hočejo postaviti na zapadni strani od železniškega kolodvora ter črez veliko graško cesto napraviti železnico, da bodo vozače vsaki čas motili in zastavljali.

(*Umrli*) je v Mariboru Eduard Janschitz, znani tiskar in urednik „Marburger Zeitung“.

(*V Trbovljah*) je v kmetijski podružnici kmetom bil predčitan lep slovenski spis živinozdravnika g. Heineja o živinorejstvu, g. nadučitelj je Valentinič pa je razlagal o vrednosti razne krme. Hvale vredno!

(*Marenberški grajšček*) hoče baje posekati ves svoj gozd na Radelnu. To bi zavoljo toče bilo bržčas ne bilo dobro, posebno če bi se hitro z nova ne pogozdilo.

(*Izjava*). Č. g. V. Geršak niso pisatelj nemčurjem spodtekljivega dopisa: Iz Kozjanskega okraja v štev. 23. „Slov. Gosp.“

Loterijne številke:

V Trstu 24. junija 1882:	33, 10, 68, 81, 63.
V Linci „ „	46, 51, 76, 81, 89.
V Budapešti „ „	15, 80, 53, 79, 33.

Prihodnje srečkanje: 8. julija 1882.

Štipendije

za učence c. kr. gozdarske šole v Gusswerku pri Marija-Celji za šolsko l. 1882/3.

Deželni zbor štajerski je dne 5. oktobra 1881 sklenol iz obrestij gozdarsko-kulturne zaloge napraviti tri štipendije, vsako v znesku 200 fl. za učence gozdarske šole v Gusswerku pri Maria-Celji. Zatoraj se pozivljajo vsi, kateri so namenjeni prositi za ove štipendije, naj po c. kr. gozdarskej direkciji na Dunaji si pridobijo spričevala, da so popolnem sposobni sprejeti biti v omenjeno gozdarsko šolo (po predpisu 5. oddelka naučnega črteža). Tem spričevalom naj dodenejo dokazila, da so iz Štajerskega doma, da so brez premoženja ter naj priložijo še prošnjo za podelitev ene izmed gori imenovanih deželnih štipendij. Vse naj vložijo pri deželnem odboru v Gradci. Kojim se štipendije podelijo, ti imajo še prve dni avgusta t. l. posebič prositi za sprejetje v omenjeno gozdarsko šolo. Denarja se izplača nekaj po ustupu v gozdarsko šolo, nekaj pa v začetku drugega šolskega polletja proti potrjenju šolskega vodstva.

V Gradci dne 25. maja 1882.

Deželni odbor Štajerski.

1—3

2—2

Učiteljska služba

je na trirazredni, v IV. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli pri sv. Juriji na Šavnici za definitivno, event. provizorično podeljenje razpisana. V nemškem in slovenskem jeziku v govoru in pisanji popolnoma zmožni prositelji naj vložijo svoje prošnje do 15. julija t. l. pri krajnem šolskem svetu pri sv. Juriji na Šavnici.

Okrajni šolski svet v Zgornji Radgoni

dne 15. junija 1882.

Štacuna v Mozirji.

Franc Rauscher priporoča p. n. občinstvu svojo prodajalnico kemikalij in vsakovrstnih enakih izdelkov kakor:

Popovo anaterinsko ustno vodo, Golov jedilni prašek, Kralov železnati sladkor, Mollov Seidlizprašek, kri čistilne svalke ali kroglice, c. kr. priv. meseni izleček, cvet zoper protin ali trganje, strup za razni mrčes, Bergerjevo zdravilno milo iz smole, zdravilno-krepčevalen cvet ali flujid itd., tudi izvrstni žganjavec imenovan: „Klostergeist“, kuminovec imenovan: „Aniset Doppelkummel“, Admontsko kuminovo vodo, homeopatični vinski cvet ali špirit itd. vse najboljše kakovosti za najnižjo ceno.

Oznanilo.

Šolsko poslopje kmetijske šole v Grottenhofu blizu Gradca je razširjeno. Zato je prostora za mnogo več učencev od 1. okt. 1882. naprej.

Prošniki naj osebno vložijo svoje prošnje najmenje do 15. septembra t. l. pri šolskem ravnateljstvu.

Priložiti imajo: a) krstni list, da bo razvidno, da so uže 16 let stari, b) osepniško in zdravstveno spričevalo, c) нравnostno spričevalo, d) odpustno spričevalo iz ljudske šole. Bolje izšolanim prošnikom se dovoli takoj ustopiti v 2letni strokovni kurz ter jim ni treba zahajati v pripravni kurz. e) Pismeno morajo še naposled obečati ali po svojih roditeljih ali jerobih, da plačajo vsako leto 180 fl. za hrano, 14 fl. za porabljenje pohištva in postelje in 36 fl. šolnine, skupaj 230 fl. Za hrano se vplačuje $\frac{1}{4}$ leta, za dolgo pa $\frac{1}{2}$ leta naprej.

V Gradci dne 16. junija 1882.

Deželni odbor štajerski.

2—2

Ponudba.

Išče se primeren kraj, za mesarijo in krčmo v kakšnem trgu ali blizu tovarne (fabrike). Kdor mi naznani in jaz sprejemem, dobi od mene 10 fl.

Naznanila naj pošiljajo se opravištvu „Sl. Gospodarja“, ki jih iz prijaznosti sprejema, pod naslovom: „mesar“.

Zahvala in priporočba.

Zahvaljujem se vsem, kateri so me dozdaj z naročili podpirali, prav srčno, in priporočujem se jim, kakor tudi spleh p. n. občinstvu, posebno č. g. duhovnikom, uradnikom itd. v daljno naročbo.

Prizadeval si bodem, vsakemu njegovo voljo po svoji najboljši moči izpolniti.

Posebno opozorujem č. duhovščino, da izdelujem tudi talarje, birete in kolarje lepo in po prav nizki ceni.

Naročila iz dežele izvršujem ravno tako vestno in pridem oddaljenim tudi na dom mere jemati.

Z velikim spoštovanjem

Franc Jesenko,

11—12 krojač v Mariboru, Pfarrhofgasse št. 15.

2—3

Učenca

slovenskega jezika zmožnega, sprejme v štacuno z mešanim blagom

Jožef Žagar,

trgovec pri sv. Juriji v Slov. goricah.

3—3

Učenec

slovenskega in nemškega jezika zmožen sprejme se v štacuno z mešanim blagom. Več pové g. Martine, trgovec v Mariboru.

Štupo za svinje

priporoča

V. P. Holasek

v Mariboru.

2—6

Posojilnica v Celji

sprejema hranilne vloge tudi od ljudi, ki niso udje posojilnice, in plačuje od njih obresti po

5 gld. od 100 gld. na leto.

Uradni dan je vsaki torek dopoldne.

6—6

Oglas!

Po znižani ceni

se dobivajo Slomšekovi zbrani spisi pri g. izdatelji Mih. Lendovšek-u v Ptuj (Pettau) in sicer: I. Pesni po 50 kr., II. Basni in III. Životopisi po 70 kr. Pri istem oddajejo se tudi Val. Orožnovi spisi in to po po 40 kr. broš. izvod.